

2009 m. gruodį finansų ministrė Ingrida Šimonytė dalyvavo interneto konferencijoje, kurioje atsakė į Lietuvos žmonių klausimus biudžeto, finansų, ekonomikos ir kitomis temomis. Kadangi konferencijos metu nebuvo galimybių atsakyti į gausius interneto skaitytojų klausimus, pateikiame atsakymus į tuos, kurie labiausiai atspindėjo susidomėjimą viena ar kita tema. Norėdami perskaityti atsakymus, pasinaudokite žemiau pateiktomis nuorodomis.

[- Atsakote tik į tuos klausimus, kurie nieko verti, o į rimtesnius neatsakinėjate, labai keista, reiškia bijote sakyti tiesą?](#)

[- Gerbiama Ministre, ar jums neatrodo, kad dėl pensijų Vyriausybei reikėjo: 1\) kalbėti mažiau \(tai tik erzino žmones\) 2\) veikti greičiau \(juk pradėta berods vasari...\) 3\) mažinti daugiau \(bent tiek, kiek didinta 2008 m.\) ir Sodros problema jau būtų išspręsta, o ir triukšmas nurimes.](#)

[- Ar Seimo opozicija yra pateikusi svarstytinų biudžeto pataisų \(jei taip, kokių realių pvz.\), ar tik kritikuoja?](#)

[- Pasakykite nors 3 priežastis, kodėl jauna perspektyvi šeima turėtų likti Lietuvoje? Gal jau laikas pripažinti, kad pašalpos už vaikų priežiūrą iki 2 metų yra ne Lietuvos kišenei? Kodėl vaikai, kuriems suėjo 2 metai tampa neberekalingi?](#)

[- Kodėl yra tokia mūsų valstybės politika - ne kaip kitų, senų patyrusių šalių - skatinti ekonomiką krizmečiu, atvirksčiai mažinti mokesčius, didinti lengvatas ir panašiai, o pas mus kai ir taip yra baisi žmonių padėtis, dar labiau didinti mokesčius, jokių lengvatų, ekonomikos skatinimo planų? Kodėl Jūs manote kad jeigu pvz. dabar mokesčiai 10 litų, padidinsiu iki 15 litų ir iš 10 žmonių gausiu 150 litų vietoj 100 litų, juk tai yra labai primityvu, ir reikia kreipti dėmesį ne kaip didinti mokesčius \(lengviausiu keliu\) o kaip palengvinti, atgaivinti ekonomika, kad atsigauntų mechanizmai, būtų palankios sąlygos pradėti verslą, kurti naujas darbo vietas :\) Dėkui už atsakymą, mokinyš Rokas.](#)

[- Būkime realistai - nors ir sunkūs laikai, bet valstybės biudžetą 2010 m. galima subalansuoti be jokio deficito. Tai rodo ir Delfi.lt atliktas tyrimas... Gal visuomenei geriau pasakyti tiesiai - valdžiai labai jau patinka "tukti" Jūsų \(t. y. visuomenės\) sąskaita? Aš kaip finansininkas per dieną pateikčiau pasiūlymus subalansuotam biudžetui... tik jau isitikinau, kad į juos bus nereaguojama.](#)

[- Ruošiamės su šeima išvažiuoti dirbti į kitą šalį. Draugai siūlo dar palūkėti, sako, kad reikia palaukti naujų metų - ateis geri laikai - mokės visi vokeliuose, o mokesčiai bus maži - gerai gyvensim. Ką manote apie tai?](#)

[- Miela Ministre, maldaujame, nebesiskolinkite iš užsienio pinigų...](#)

[- Finansų ministerijos interneto svetainėje teigiama, jog biudžeto sandaros įstatymo tikslas - siekiant ilgalaikės visapusiškos socialinės ir ekonominės Lietuvos piliečių gerovės, užtikrinti, kad sudarant ir vykdant biudžetą piniginiai išteklių būtų naudojami efektyviai. Ar manote jog ši tikslą pasiekėte? Jei taip, tai kokia gali būti socialinė ir ekonominė gerovė, jei nacionalinis biudžetas patvirtintas su dideliu deficitu? Sėkmės.](#)

[- Kuo pagrįstas asignavimų darbo užmokesčiui didėjimas Ūkio, Kultūros, Susisiekimo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijose lyginant su 2008 m.?](#)

[- Kada "paleisite" litą, nes negi pati nejaučiat, kad "stiprus" litas mus smaugia? Ačiū.](#)

– Ar parlamentaru veiklai skiriami pinigai (keli tūkstančiai) yra laikomi nepiniginėmis pajamomis? Jeigu ne, kodėl? Nes piliečių tokiu pavidalu gaunamos lėšos, pvz., kai įmonė darbuotojui nuomoja butą ir pan., pagal VMI politiką yra laikomos nepiniginėmis pajamomis, iš kurių privalu mokėti pajamų mokestį.

– Ar kitu metu biudžete yra numatytas finansavimas žemės reformos gražinimo darbas? Ačiū už atsakymą.

– Ar logiška ir pateisinama, kad valstybė turi du biudžetus (valstybės ir socialinio draudimo), kuriems valdyti irgi reikia dviejų valdytojų (VMI ir Sodros)?

– Kodėl keliami mokesčiai, jei jie nepateisina jų didinimo paskirties? Tai gal nereikėjo didinti PVM? Juk didėjant mokesčiams, našta perkeliama mokesčių mokėtojams, o mažėjant jų atlyginimams ir jų noras mokėti mokesčius mažėja, nes jiems darosi neįmanoma išgyventi. Ačiū.

– Kodėl jūs ir Kubilius nustatėte biudžeto deficitą 9.5%, juk jis gali būti ir didesnis- tai rodo kitų išsivysčiusių šalių praktika, skolinasi ir jų skola palyginti su mūsų yra žymiai didesnė, kodėl negalima daugiau pasiskolinti ir nemažinti soc. išmokų, ar tai nerodo, kad jūs nepasitikit savo jėgomis.

– Kokia įtaka šalies konkurencingumui daro valstybės skolinimasis "pravalgymui"?

– Savivaldybių merai dėl nekompetencijos praskolino savo biudžetus ir jie yra pagrindiniai skolininkai šalies verslo įmonėms. Kaip kovojama su šia negerove?

– Paaiškinkite, kokių būdu Lietuva nėra euro zonoje, jeigu įstatymu fiksuota 1 EUR/3,45 LTL? Ką pakeistų ekonomikoje perėjimas į euro vartojimą?

– Valstybei lievusis skolintis iš vietos komercinių bankų, jie būtų suinteresuoti statybu sektoriaus atgaivinimu (pvz., renovacija). Darbo vietos, įplaukos į biudžetą, lanksti NT rinka... O dabar ką turime? Pvz., koks nors bankas tarptautinėse rinkose pasiskolina už 1 proc., o Lietuvai perskolina už 8 proc. mažiausiai... kuriam bankui tada bus įdomu statybos ir subalansuotas valstybės biudžetas?

– Ar Finansų ministerija po to, kai buvo per LTV parodytas reportažas apie neprotingai dideles nuomos kainas "Vilniaus vartų" pasaže, išsiderėjo mažesnes kainas ar nieko nedaro šia linkme?

– Lenkijoje buvo apie 20 proc. devaluotas zlotas, ar dėl to nėra apgaulinga Lenkijos ūkio augimo statistika?

– Kuriais metais, Jūsų nuomone, bus realus LIETUVOS ekonomikos atsigavimas?

– Kodėl nemažinate benzino akcizo iki ES minimumo nustatyto? Juk žmogus mokėdamas mažiau už kurą likusius pinigus išleis kitiems produktams ir taip bus irgi mokamas PVM ir kiti mokesčiai? Juk taip būtų naudingiau? Kiek žinau kuro kontrabanda kiekviena diena vis didėja. Dėkui už atsakymą.

– Mačiau spaudoje, kad šešėlinė ekonomika sudaro apie 20 proc. BVP. Kokių vyriausybė turi ir gali imtis priemonių, kad kuo daugiau įmonių mokėtų mokesčius. Be to, ar nemanote, kad jeigu jau penktadalį ekonomikos yra šešėlyje, gal iš tikrųjų kai kurie mokesčiai yra per dideli? Ačiū.

– Kaip Jums atrodo, ar mes esam kvailesni už lenkus? Jeigu taip - tai kodėl? Jeigu ne - tai paaiškinkit kodėl dvi kaimynės per pora šimtu kilometrų šia, neva "krizė", išgyveno skirtingai?

– Didinant mokesčius, vyriausybė tikisi surinkti daugiau pinigų į biudžetą. Taigi kyla klausimas kaip Jūs, kaip ministrė, ir kiti kompetentingi asmenys įvertinat tokį mokesčių mokėtojų elgesį, kuris didinant ar mažinant mokesčius atspindi Lafeto kreivėje?

– Gerb. Ministre, noriu palinkėti stiprybės ir kantrybės priimant svarbius sprendimus mūsų tautai. Taip, kai kurie jų mums sunkiai suvokiami ir skaudūs, tačiau neprarandu tikėjimo, jog visa tai išves mus iš šios sunkios situacijos. Sėkmės.

– Kodėl nuolat šnekama, kad pradėjus projektą, jo negalima pristabdyti. Bet kuris verslininkas, prasidėjus sunkmečiui, tikrai toliau neinvestuotų tokiais mastais, kaip iki sunkmečio. Kodėl visa laiką lendama po ta pačia šluota pasislėpti. Ateinančių metų biudžete numatyta nemažai lėšų pradėtiems projektams užbaigti. Niekas neprašo, ju sustabdyti 10 metų, pristabdykite metams ar dviems. Aš tikrai nemanau, kad kiltų didesnė pasipiktinimo banga dėl sustabdytų projektų, negu dėl mažinamų skurdžiausių žmonių išmokų. Mano manymu Jūs, šiuo klausimu pasisakote netikėdama savo žodžių tiesa.

– Ar Jūs pernai panašiu laiku nebuvote tarp tu, kurie buvo susižavėję vieno pelno, pajamų ir pridėtinės vertės mokesčio tarifo idėja? Ar jūs nesutinkate su tuo, kad vienodo tarifo įvedimas iškart supaprastina visą mokesčių sistemą – nes tada juk taip paprasta atsiminti.

Socialiniai klausimai

– Atsakote tik į tuos klausimus, kurie nieko verti, o į rimtesnius neatsakinėjate, labai keista, reiškia bijote sakyti tiesą?

– Apgailestauju, bet per konferencijai skirtą laiką, nėra įmanoma atsakyti į 400 klausimų raštu, todėl ir atsakau dabar į tuos, kurie atspindi susidomėjimą viena ar kita tema. Manau, kad nieko vertų klausimų tiesiog nebūna – juk savo klausimo tokiu nelaikote? ☺

Į pradžia

– Gerbiama Ministre, ar jums neatrodo, kad dėl pensijų Vyriausybei reikėjo: 1) kalbėti mažiau (tai tik erzino žmones) 2) veikti greičiau (juk pradėta berods vasarį...) 3) mažinti daugiau (bent tiek, kiek didinta 2008 m.) ir Sodros problema jau būtų išspręsta, o ir triukšmas nurimęs.

– Socialinių išmokų mažinimas – visada jautrus klausimas, o nepamirškime, kad 2008 metų pabaigoje ir pačioje 2009 metų pradžioje ekonomikos perspektyvos buvo vertinamos optimistiškiau nei ta situacija, kuri faktiškai yra. Būtų buvę geriausia, jeigu 2008 metų pavasarį ir vasarą nepamatuoti išpareigojimai didinti algas ir išmokas nebūtų buvę priimti, tuomet daugelio bėdų būtime išvengė. Kita vertus, tikiu, kad žmonėms kalbėti reikia kuo daugiau, nes daugelis problemų ir sprendimo būdų nėra tokie akivaizdūs, kaip norėtusi, o tai gimdo spekuliacijas, neva galima elgtis kažkaip kitaip.

Į pradžia

– **Ar Seimo opozicija yra pateikusi svarstytinų biudžeto pataisų (jei taip, kokių realių pvz.), ar tik kritikuoja?**

– Deja, absoliučiai didžioji dalis siūlymų yra tik išlaidų dalyje – t.y. didinantys biudžeto išlaidas, o tuo pačiu deficitą ir poreikį skolintis. Alternatyvus biudžetas – pažangi kitų šalių opozicijų praktika – Lietuvoje dar neišmėginta sritis. O gaila.

[I pradžia](#)

– **Pasakykite nors 3 priežastis, kodėl jauna perspektyvi šeima turėtų likti Lietuvoje? Gal jau laikas pripažinti, kad pašalpos už vaikų priežiūrą iki 2 metų yra ne Lietuvos kišenei? Kodėl vaikai, kuriems suėjo 2 metai tampa nebereikalingi?**

– Jei klaustumėte manęs, aš atsakyčiau – todėl, kad myli savo Tėvynę ir yra pasirengę jai sąžiningai dirbti, užauginti dorus vaikus ir prisidėti prie to, kad visiems čia būtų gyventi geriau. Beje, ta Lietuvos kišenė ir yra visi Lietuvos žmonės, dirbantys ir mokantys mokesčius, tam, kad būtų mokama viena ar kita išmoka. Manau, kad svarbūs yra visi vaikai – ir iki 2 metų ir vyresni, tačiau juk nesunku įsivaizduoti, kokius mokesčius tektų mokėti, jeigu motinytės atostogos truktų tarkime iki vaikai sukaks 18 metų ☺ Dar ir dar kartą grįžtu prie tos pačios tiesos – gauti iš valstybės (viešųjų paslaugų, išmokų) galima tik tiek, kiek sumokame mokesčių. Valstybė nieko „savo“, iš ko galėtų „duoti“, neturi. Kaip ir nieko „neatima“ - mes mokame mokesčius, kad būtų finansuojami viešieji gėriai.

[I pradžia](#)

– **Kodėl yra tokia mūsų valstybės politika - ne kaip kitų, senų patyrusių šalių - skatinti ekonomiką krizmečiu, atvirksčiai mažinti mokesčius, didinti lengvatas ir panašiai, o pas mus kai ir taip yra baisi žmonių padėtis, dar labiau didinti mokesčius, jokių lengvatų, ekonomikos skatinimo planų? Kodėl Jūs manote kad jeigu pvz. dabar mokesčiai 10 litų, padidinsiu iki 15 litų ir iš 10 žmonių gausiu 150 litų vietoj 100 litų, juk tai yra labai primityvu, ir reikia kreipti dėmesį ne kaip didinti mokesčius (lengviausiu keliu) o kaip palengvinti, atgaivinti ekonomiką, kad atsigautų mechanizmai, būtų palankios sąlygos pradėti verslą, kurti naujas darbo vietas :) Dėkui už atsakymą, mokins Rokas.**

– Gerbiamas Rokai, turite gerą ekonomikos mokytoją. ☺ Tačiau ekonomikos mokytoja turėjo Jums paaiškinti ir tai, iš ko finansuojami deficitai (kuriuos nulemia mokesčių mažinimai ir išlaidų didinimai) – santaupomis ir/arba skolintomis lėšomis. Kaip žinia, Lietuva ekonomikos augimo laikotarpiu nebuvo sukaupusi jokio rezervo, kurį nesiskolinant būtų galima naudoti kasdienių poreikių finansavimui ar ekonomikos skatinimui. Todėl mums lieka tik skolinimosi kelias. Jeigu nebūtume mažinę išlaidų ir didinę mokesčių, šiemet būtume turėję skolintis sumą, prilygstančią apie 18 procentų BVP, ir mūsų skola jau šiemet pasiektų beveik 40 procentų BVP. Taigi, nors vienas ekonomikos skatinimui paskolintas litas duotų 30 centų (ar šiek tiek daugiau) gražos, bet tuo pačiu paliktų 70 centų skolą visiems Lietuvos gyventojams, tuo pačiu ir verslui, nes SAVO VIENO LITO mes tiesiog neturime. Tačiau Jūs neteisus dėl ekonomikos neskatavimo – visos Lietuvą pasiekiančios ES lėšos yra skiriamos būtent ekonomikai atgaivinti.

Be to, Jūs neteisus dėl ministerijos atliekamų skaičiavimų – reikia nepamiršti, kad praėjusių metų pabaigoje 2009 metų perspektyva visiems atrodė gerokai optimistiškiau, taigi Finansų ministerijos prognozės, nors tuo metu buvo pačios atsargiausios, visgi pasirodė per

optimistiškos, todėl ir papildomų pajamų surinkta mažiau, nei prognozuota. Tačiau, kad buvo surinkta pajamų papildomai, t.y., kad mokesčių nedidinant jų būtų dar mažiau, man abejonių nekelia. Jeigu jus domina Finansų ministerija pajamų prognozavimo metodai, visada kviečiame apsilankyti, galbūt net su klase ir ekonomikos mokytoja.

[I pradžia](#)

– Būkime realistai – nors ir sunkūs laikai, bet valstybės biudžetą 2010 m. galima subalansuoti be jokio deficito. Tai rodo ir Delfi.lt atliktas tyrimas... Gal visuomenei geriau pasakyti tiesiai – valdžiai labai jau patinka "tukti" Jūsų (t.y. visuomenės) sąskaita? Aš kaip finansininkas per dieną pateikčiau pasiūlymus subalansuotam biudžetui... tik jau įsitikinau, kad į juos bus nereaguojama.

– Priešingai – [Finansų ministerijos ir "Delfi" žaidimas](#) kaip tik parodė, kad nėra lengvų sprendimų, siekiant ženkliai sumažinti valstybės biudžeto pajamų ir išlaidų stygių. Žaidėjai deficitą sumažino maždaug penktadaliu, dalį siūlomų sprendimų laikyčiau nulemtais labiau supaprastinto įsivaizdavimo, nei realaus vertinimo – pvz. siūlyta ženkliai mažinti asignavimus gynybai. Ta mintis turbūt kyla iš klaidingo įsitikinimo apie gynybai neva skiriamus 2 proc. BVP, girdėtos informacijos apie išpūdingus pirkinius 2007-2008 metais, kurių skolas dabar turime apmokėti, todėl išlaidų „nurėžti“ tiesiog negalime.

[I pradžia](#)

– Ruošiamės su šeima išvažiuoti dirbti į kitą šalį. Draugai siūlo dar palūkėti, sako, kad reikia palaukti naujų metų - ateis geri laikai - mokės visi vokeliuose, o mokesčiai bus maži - gerai gyvensim. Ką manote apie tai?

– Ar nemanote, kad tai ir yra didžioji problema – siekiama išvengti mokesčių, o iš biudžeto teikiamoms paslaugoms keliame didelius reikalavimus, norime išlaikyti ir atlyginimus, ir pensijas. O juk sąsajos tarp šių dviejų dalykų tiesioginės.

[I pradžia](#)

– Miela Ministre, maldaujame, nebesiskolinkite iš užsienio pinigų...

– Skolinasi tie, kurių išlaidos viršija pajamas, o santaupų nėra sukaupta. Būtent tokioje situacijoje ir esame. Todėl akivaizdu, kad neatitikimą tarp išlaidų ir pajamų (deficitą) būtina mažinti, tačiau jo negalima panaikinti išsyk – tai grėstų ūkio potencialo sunaikinimu. Nors ir kremtuosi, kad tenka nemažai skolintis, žinau, kad kitų išeičių neturime, tačiau svarbu neleisti skolos augimui „įsismarkauti“, todėl nuosekliai deficitą reikės mažinti dar kelerius metus. O užsienyje skolintis yra pigiau, be to, taip neatitraukiami vidaus kreditiniai ištekliai, kurie reikalingi verslui ir namų ūkiams.

[I pradžia](#)

– Finansų ministerijos interneto svetainėje teigiama, jog biudžeto sandaros įstatymo tikslas - siekiant ilgalaikės visapusiškos socialinės ir ekonominės Lietuvos piliečių gerovės, užtikrinti, kad sudarant ir vykdant biudžetą piniginiai ištekliai būtų naudojami

efektyviai. Ar manote jog ši tikslą pasiekėte? Jei taip, tai kokia gali būti socialinė ir ekonominė gerovė, jei nacionalinis biudžetas patvirtintas su dideliu deficitu? Sėkmės.

– Deficito panaikinimas ar didelis sumažinimas grėstų ūkio potencialo sunaikinimu, todėl galiu pasakyti, kad taip. Kaip bebūtų paradoksalu, bet net ir mūsų deficitas irgi yra ūkio stimuliavimo būdas, nes jeigu jo nebūtų ūkio padėtis būtų daug blogesnė. Ar 2010 metų deficitas galėjo būti dar mažesnis? Elgiantis išmintingai – galėjo, bet nedaug. Elgiantis neišmintingai – tiesiog „nubraukiant“ trūkstamas lėšas – žinoma, galėjo, bet ir pasekmės būtų atitinkamos. Lėšų panaudojimo efektyvumas – kitas klausimas, čia tobulumui ribų nėra, nors manau, kad finansavimo mažėjimas veikia kaip puikus akstinas didinti lėšų panaudojimo efektyvumą.

[I pradžia](#)

– Kuo pagrįstas asignavimų darbo užmokesčiui didėjimas Ūkio, Kultūros, Susisiekimo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijose lyginant su 2008 m.?

– Visoje valstybės tarnyboje vien šiomet darbo užmokestis įvairiais būdais buvo mažinamas du kartus, nuo kitų metų darbo užmokesčio fondas valstybės tarnyboje mažinamas dar 10 procentų, tad apie joki padidėjimą, juo labiau lyginant su 2008 metais, kalbėti nėra jokių aplinkybių. Esame šia tema parengę išsamios informacijos, kurią rasite [pagal šią nuorodą](#).

[I pradžia](#)

– Kada "paleisite" litą, nes negi pati nejaučiat, kad "stiprus" litas mus smaugia? Ačiū.

– Požiūris į monetarinę politiką apskritai (stiprus Centrinis Bankas ar valiutų valdyba) yra skonio dalykas, manau, kad valiutų valdyba Lietuvoje pasiteisino. Nepasiteisino politikų atmintis – vos ūkis ėmė augti, buvo pamiršta, kad valiutų valdyba turi būti „poroje“ su griežta biudžeto politika. Nemanau, kad lito „paleidimas“ atneštų daug ar bent kokios nors naudos, o štai žala būtų milžiniška, ypač jeigu kursą turėtų nustatyti rinkos, kurios pastaruoju metu ne visada nuoseklios ir racionalios. Apskritai, konkurencingumo klausimas, jeigu žiūrėtume eksporto statistiką, atrodo truputį perdėtas – Lietuvos eksporto duomenys nebuvo daug blogesni už daugelio kitų šalių.

[I pradžia](#)

– Ar parlamentarų veiklai skiriami pinigai (keli tūkstančiai) yra laikomi nepiniginėmis pajamomis? Jeigu ne, kodėl? Nes piliečių tokiu pavidalu gaunamos lėšos, pvz., kai įmonė darbuotojui nuomoja butą ir pan., pagal VMI politiką yra laikomos nepiniginėmis pajamomis, iš kurių privalu mokėti pajamų mokestį.

– Teisės aktų nustatytos kompensacijos nėra apmokestinamos. Tai taikoma įvairioms kompensacijoms tiek viešame sektoriuje, tiek privačiame (įskaitant komandiruočių kompensacijas, Jūsų minimas kompensacijas apmokėti išlaidas, susijusias su parlamentarų veikla ir įvairias kitas). Noriu pažymėti, kad minėtos kompensacijos, lyginant su parlamentarų gautomis ankstesnėse kadencijose, buvo ženkliai sumažintos.

[I pradžia](#)

– Ar 2010 metų biudžete yra numatytas finansavimas žemės reformos gražinimo darbas? Ačiū už atsakymą.

– Žemės reformai lešų 2010 metų biudžete numatyta (apie 8,5 mln. Litų).

[I pradžia](#)

– Ar logiška ir pateisinama, kad valstybė turi du biudžetus (valstybės ir socialinio draudimo), kuriems valdyti irgi reikia dviejų valdytojų (VMI ir Sodros)?

– Biudžetų sujungimas ir administratorių sujungimas ar funkcijų paskirstymas tarp institucijų yra skirtingi klausimai. Štai įmokas į Privalomąjį sveikatos draudimo fondą administruoja SODRA (ir šiek tiek VMI), nors biudžetas visiškai atskiras. Biudžetų sujungime matau nedaug naudos, tačiau matyčiau naudos, jeigu socialinio draudimo įmokų administravimo klausimai būtų visiškai perduoti VMI. Ta kryptimi ir dirbsime.

[I pradžia](#)

– Kodėl keliami mokesčiai, jei jie nepateisina jų didinimo paskirties? Tai gal nereikėjo didinti PVM? Juk didėjant mokesčiams, našta perkeliama mokesčių mokėtojams, o mažėjant jų atlyginimams ir jų noras mokėti mokesčius mažėja, nes jiems darosi neįmanoma išgyvent. Ačiū.

– Sutinku, kad gali taip atrodyti. Tačiau svarbu prisiminti, kad didelę dalį pajamų 2006-2008 metais valstybė gaudavo iš ūkio „kaitimo“, todėl ūkiui ėmus smukti jos dingo negrįžtamai. Kadangi visos tos pajamos buvo ne kaupiamos, o paskirtos apmokėti įvairias išlaidas, pajamų dingimas nulėmė besiverčiančią deficito skylę. Žinoma, galbūt buvo galima deficitą naikinti vien mažinant išlaidas, tačiau tokiu atveju būtume turėję ženkliai sumažinti viešąsias paslaugas ir išmokas. Todėl paprastai mažinant biudžeto deficitą kombinuojami išlaidų mažinimo ir mokesčių didinimo sprendimai. Be to, kažkodėl visi primiršta, kad kai kurie mokesčiai – pvz. gyventojų pajamų mokestis, mažėjo.

[I pradžia](#)

– Kodėl jūs ir Kubilius nustatėte biudžeto deficitą 9.5%, juk jis gali būti ir didesnis- tai rodo kitų išsivysčiusių šalių praktika, skolinasi ir jų skola palyginti su mūsų yra žymiai didesnė, kodėl negalima daugiau pasiskolinti ir nemažinti soc. išmokų, ar tai nerodo, kad jus nepasitikit savo jėgomis.

– Mūsų problema yra ne pati skola (kuri iki krizės buvo nedidelė), o jos augimo tempai. Leisdami deficitui augti nevaldomai ir reguliuotis savaime, 60 procentų skolos kartelę peršoktume jau netrukus. Todėl 2010 metams užsibrėžtas tikslas – neleisti deficitui didėti, kad 2011 metais jau galėtume jį mažinti ir taip kontroliuoti skolos augimą.

[I pradžia](#)

– Kokia įtaka šalies konkurencingumui daro valstybės skolinimasis "pravalgymui"?

– Trumpai pasakyčiau, kad nepadedą. Tačiau valstybė skolinasi deficitui finansuoti, todėl klausimas ne „kam skolinamasi“, o koks pajamų bei išlaidų balansas ir išlaidų sudėtis. Tiesa, kad

pastaruosius kelis metus sparčiausiai augo būtent įvairios socialinės išmokos, kurių finansavimui dabar tenka nemenkai skolintis. Kita vertus, jų mažinimas irgi nėra paprastas uždavinys.

[I pradžia](#)

– Savivaldybių merai dėl nekompetencijos praskolino savo biudžetus ir jie yra pagrindiniai skolininkai šalies verslo įmonėms. Kaip kovojama su šia negerove?

– Vyriausybės atstovams, vykdančioms savivaldybių priežiūrą, pavesta imtis šio klausimo. Ten, kur kreditoriniai įsiskolinimai susidarę dėl objektyvių priežasčių, ieškosime bendrų sprendimų su savivaldybėmis.

[I pradžia](#)

– Paaiškinkite, koku būdu Lietuva nėra euro zonoje, jeigu įstatymu fiksuota 1 EUR/3,45 LTL? Ką pakeistų ekonomikoje perėjimas į euro vartojimą?

– Valiutų kursų fiksavimas (susiejimas) nėra sąlyga tapti Euro zonos nariais. Egzistuoja net keli kriterijai, kurie turi būti įvykdyti tam, kad galėtume tapti pilnateisiais euro zonos nariais, jie visi susiję su valstybės finansų stabilumu: biudžeto deficito kriterijus (ne daugiau nei 3 proc. BVP), valstybės skolos kriterijus (ne daugiau 60 proc. BVP), infliacijos kriterijus ir kiti.

Jei Lietuvai būtų pavykę įsivesti eurą 2007 metais, neabejoju, kad ekonominė krizė mus būtų palietusi daug mažiau, kaip tai nutiko kitoms euro zonos šalims. Tačiau, euro įvedimas – tai visų pirma, ekonominis ir finansinis valstybės stabilumas, pigesnis skolinimasis ir piliečiams, ir valstybei, daugiau investicijų, geresnės eksporto sąlygos.

[I pradžia](#)

– Valstybei liovusis skolintis iš vietos komercinių bankų, jie būtų suinteresuoti statybų sektoriaus atgaivinimu (pvz., renovacija). Darbo vietos, įplaukos į biudžetą, lanksti NT rinka... O dabar ką turime? Pvz., koks nors bankas tarptautinėse rinkose pasiskolina už 1 proc., o Lietuvai perskolina už 8 proc. mažiausiai... kuriam bankui tada bus įdomu statybos ir subalansuotas valstybės biudžetas?

– Labai gaila, kad šis mitas – kad valstybė labai daug skoliasi iš Lietuvoje veikiančių bankų – vis dar toks gajus. Dažniausiai bankas tik tarpininkauja investuotojui, privačiam ar juridiniam asmeniui, išigyjant Vyriausybės vertybinius popierius. Tad net jeigu skolinimo sandorį su Vyriausybe sudaro bankas, tai dar tikrai nereiškia, kad tai bankas skolina pinigus valstybei – bankai ir finansų maklerio įmonės tiesiog gali pateikti paraiškas kliento vardu. Patys bankai sudaro tik ketvirtadalį skolintojų valstybei.

Dėl procentų norėčiau Jus patikslinti: jei kalbame apie bankų skolinimąsi litais, tai bankai skoliasi iš žmonių, o palūkanas, kaip žinoma, bankai moka tikrai ne 1 proc. Todėl ir pasiskolinti iš bankų litais negalima tikėtis pigiau nei bankai moka už indėlius.

[I pradžia](#)

– Ar Finansų ministerija po to, kai buvo per LTV parodytas reportažas apie neprotingai dideles nuomos kainas "Vilniaus vartų" pasaže, išsiderėjo mažesnes kainas ar nieko nedaro šia linkme?

– Pirmiausiai norėčiau pastebėti, kad šiuo klausimu pati ministerija ėmėsi iniciatyvos dar prieš visus reportažus, nes dirbame ne pagal reportažus ar straipsnius. Su patalpų nuomotojais nuo vasaros vyko sudėtingos derybos ir jos nedavė norimo rezultato, tad nusprendėme ieškoti alternatyvų šiai nuomai. Noriu pabrėžti, kad dabartinė sutartis bus nutraukiama siekiant kuo mažesnių finansinių praradimų, kurių galėtų atsirasti jei sutartį nutraukinėtume nesilaikant jos pasirašymo metu (2007 m.) numatytų sąlygų.

[I pradžia](#)

– Lenkijoje buvo apie 20 proc. devaluotas zlotas, ar dėl to nėra apgaulinga Lenkijos ūkio augimo statistika?

– Visų ES šalių ūkio statistika apskaičiuojama pagal tą pačią metodiką, tad negalima sakyti, kad ji apgaulinga. Lenkijos ūkio gyvybingumą palaikė grynojo eksporto balansas ir vidaus gamintojų produkcijos vartojimas, nes po zloto devalvavimo 20 proc., importas smuko apie 14 proc., ir tai padidino vidaus produkcijos paklausą.

– Kuriais metais, Jūsų nuomone, bus realus LIETUVOS ekonomikos atsigavimas?

– Jau 2009 metų III ketv. BVP duomenis lygintume su II ketv. duomenimis, ekonomika augo 6 proc., vėlesnių mėnesių rodikliai irgi teikia pagrindo optimizmui, tad galima manyti, kad jau pasiekėme lūžio tašką. Manau, kad antrąjį kitų metų pusmetį ekonomika ims atsigauti. Tačiau tikrai ne iš karto ekonomikos atsigavimas bus juntamas ir valstybės biudžete – tam turės praeiti dar keli metai.

[I pradžia](#)

– Kodėl nemažinate benzino akcizo iki ES minimumo nustatyto? Juk žmogus mokėdamas mažiau už kurą likusius pinigus išleis kitiems produktams ir taip bus irgi mokamas PVM ir kiti mokesčiai? Juk taip būtų naudingiau? Kiek žinau kuro kontrabanda kiekviena diena vis didėja. Dėkui už atsakymą.

– Benzino realizacijos pokyčiai yra pernykštės prognozės ribose, todėl mokesčių papildomai surinkta tiek, kiek prognozuota. Dyzelio, kurio galima įvežti vilkikų bakuose ir bandyti nelegaliai prekiauti, akcizas sumažintas iki ES minimumo nuo rugpjūčio, deja realizacijos rodiklių tai reikšmingai nepagerino, kadangi tai yra visų pirma „verslo kuras“, todėl jo realizacijos pokyčiai visų pirma atspindi jį vartojančių verslų (pervežimo, statybos) problemas.

[I pradžia](#)

– Mačiau spaudoje, kad šešėlinė ekonomika sudaro apie 20 proc. BVP. Kokių vyriausybė turi ir gali imtis priemonių, kad kuo daugiau įmonių mokėtų mokesčius. Be to, ar nemanote, kad jeigu jau penktadalį ekonomikos yra šešėlyje, gal iš tikrųjų kai kurie mokesčiai yra per dideli? Ačiū.

– Čia svarbūs du dalykai. Jei verslas turi problemų sumokėti mokesčius, jis visuomet gali kreiptis į mokesčių administratorių (VMI), kartu su juo sudaryti mokesčių atidėjimo planą ir kartu spręsti atsiradusius sunkumus. Tačiau net ir tuo metu, kai krizės Lietuvoje nebuvo, mokesčių vengimas buvo nereta praktika. Tad čia jau tenka kalbėti apie moralės klausimus. Gal vis dar gajus tarybinių laikų įsitikinimas, kad vogti iš valstybės tolygu rezistencinei kovai prieš okupantus. Tačiau ši valstybė jau senai nepriklausoma, o vogti iš valstybės reiškia vogti patiems iš savęs. Kiek paradoksalu, kad visiems Lietuvoje atrodo, jog mokesčiai dideli, nors statistika teigia ką kitą.

[I pradžia](#)

– Kaip Jums atrodo, ar mes esam kvailesni už lenkus? Jeigu taip - tai kodėl? Jeigu ne - tai paaiškinkit kodėl dvi kaimynės per pora šimtų kilometrų šią, neva "krizę", išgyveno skirtingai?

– Nežinia kodėl mes nuolat norime lygintis su kitais – ir dažniausiai randame pavyzdžių, už kuriuos turime jaustis „kvailesni“, nors neabejotinai galėtume rasti ir priešingų – tokių, už kuriuos esame „protingesni“. Lenkijos rezultatus nulėmė tai, kad tai iš esmės uždara ekonomika, kurią mažiau paveikė išorės paklausos pokyčiai, priešingai, 40 procentų „nupigęs“ zlotas pagerino eksporto padėtį, sumažino importą, nors namų ūkių padėtis pablogėjo, bet vos 20 procentų paimtų kreditų yra ne zlotais, todėl finansų sistemos tai nepaveikė, nors Lenkija dėl „viso pikto“ atsidarė kredito liniją TVF. Turiu pasakyti, kad Lenkijos vyriausybės veiksmai ir planai pačioje Lenkijoje taipogi kritikuojami, todėl matyt patarlė „savam krašte pranašu nebūsi“ būtų teisingiausias atsakymas.

[I pradžia](#)

– Didinant mokesčius, vyriausybė tikisi surinkti daugiau pinigų į biudžetą. Taigi kyla klausimas kaip Jūs, kaip ministrė, ir kiti kompetentingi asmenys įvertinat tokį mokesčių mokėtojų elgesį, kuris didinant ar mažinant mokesčius atsispindi Lafeto kreivėje?

– Mes įpratę matyti tik tą Lafeto kreivės dalį, kur didėjantys mokesčiai reiškia mažėjančias pajamas. Tačiau yra ir antroji pusė. Kas gali pasakyti, kuriame taške esame? Sutinku, kad kai kurių mokesčių didinimo galimybės (galimybė gauti daugiau pajamų padidinus tarifą) yra praktiškai išsemtos – pvz., cigarečių akcizo, tačiau jų didinimas gali būti pagrįstas kitais motyvais – pvz., sveikatos apsaugos.

[I pradžia](#)

– Gerb. Ministre, noriu palinkėti stiprybės ir kantrybės priimant svarbius sprendimus mūsų tautai. Taip, kai kurie jų mums sunkiai suvokiami ir skaudūs, tačiau neprarandu tikėjimo, jog visa tai išves mus iš šios sunkios situacijos. Sėkmės.

– Ačiū. Aš tuo taip pat tikiu. Priešingu atveju nedirbčiau dabartinio darbo.

[I pradžia](#)

– Kodėl nuolat šnekama, kad pradėjus projektą, jo negalima pristabdyti. Bet kuris verslininkas, prasidėjus sunkmečiui, tikrai toliau neinvestuotų tokiais mastais, kaip iki sunkmečio. Kodėl visą laiką lendama po ta pačia šluota pasislėpti. Ateinančių metų biudžete numatyta nemažai lėšų pradėtiems projektams užbaigti. Niekas neprašo, jų sustabdyti 10 metų, pristabdykite metams ar dviems. Aš tikrai nemanau, kad kultų didesnė pasipiktinimo banga dėl sustabdytų projektų, negu dėl mažinamų skurdžiausių žmonių išmokų. Mano manymu Jūs, šiuo klausimu pasisakote netikėdama savo žodžių tiesa.

– Gal turite mintyse Valdovų rūmus?

Kalbant apskritai apie investicijas 2010 m., nauji projektai yra tikrai sustabdyti, išskyrus tuos, kurie finansuojami Europos Sąjungos lėšomis. Reikia nepamiršti, kad įgyvendindami investicijų programos projektus turime galimybę išlaikyti darbo vietas, paskatinti ekonomiką, o per tai – ir palaikyti mokesčių surinkimą į biudžetą, iš kurio ir mokamos įvairios išmokos. Jei sustabdytume visus anksčiau pradėtus investicinius projektus, kurių didžioji dalis yra pradėtos statybos, jiems vis tiek tektų skirti lėšų konservavimui, kad jau investuoti pinigai nenueitų perniek. Daugeliui tų objektų jau skirtos didžiulės mokesčių mokėtojų lėšos, tad juos palikti likimo valiai ir po kelerių metų skirti dar daugiau, mano manymu būtų didelis lėšų švaistymas. Prioritetą neabejotinai teikėme tiems projektams, kuriuo galime užbaigti.

Grįžtant prie Valdovų rūmų - tokiais atvejais, kai svarstome, ar projektams, į kuriuos jau „įdėta“ 200 mln. mokesčių mokėtojų lėšų, skirti dar 10 mln., kurių reikėtų iki tam tikro baigtumo, elgiamės labiau populistiskai, nei ūkiškai.

[I pradžia](#)

– Ar Jūs pernai panašiu laiku nebuvote tarp tų, kurie buvo susižavėję vieno pelno, pajamų ir pridėtinės vertės mokesčio tarifo idėja? Ar jūs nesutinkate su tuo, kad vienodo tarifo įvedimas iškart supaprastina visą mokesčių sistemą – nes tada juk taip paprasta atsiminti.

– Ne, nebuva. Vienodus mokesčius visada laikiau tam tikra numerologija ir marketingo triuku (kuris, turiu pasakyti, šiek tiek iš tiesų veikia). Sistemą labiausiai supaprastina išimčių ir skirtingų taisyklių nebuvimas, o ne tarifo dydis.

[I pradžia](#)

Socialiniai klausimai

Buvo gauta nemažai klausimų apie sprendimus socialinės apsaugos srityje (pensijų, išmokų mažinimas). Jus dominančią informaciją galite rasti [Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos svetainėje pasinaudodami šia nuoroda.](#)

[I pradžia](#)